

...έως τις πράξεις τέλους του Χρήστου Καψάλη και Ιωσήφ Ρωγών

Από το 1824 άρχισε η κάμψη της Επανάστασης, όταν κλήθηκαν για βοήθεια από τον Σουλτάνο οι αιγυπτιακές δυνάμεις, οι οποίες με επικεφαλής τον Ιμπραήμ πασά, είχαν καταλάβει την Κάσο και τα Ψαρά και προκάλεσαν καταστροφές στην Κρήτη. Το 1825 ο Ιμπραήμ αποβιβάστηκε στην Πελοπόννησο και κυριολεκτικά την ερήμωσε, ενώ το 1826 οι δυνάμεις του ενώθηκαν με εκείνες του Μαχμούτ Ρεσίτ πασά Κιουταχί, που πολιορκούσε το Μεσολόγγι.

Εδώ, στο Μεσολόγγι, στην πόλη που είχε δεχτεί τον μεγάλο Άγγλο φιλέλληνα Λόρδο Μπάιρον και είχε θρηνήσει τον θάνατό του, είχαν στραμμένη την προσοχή τους, το πανελλήνιο και όλη η συμπάσχουσα Ευρώπη. Τον Απρίλιο του 1826 οι **Ελεύθεροι Πολιορκημένοι** του εθνικού ποιητή Διονύσιου Σολωμού πραγματοποίησαν την ηρωική έξοδο, στην οποία χάθηκαν αμέτρητοι πολεμιστές, αλλά και γυναικόπαιδα. **Η έξοδος του Μεσολογγίου** (10-11 Απριλίου 1826) σήμανε την αναζωπύρωση της φλόγας της επανάστασης, καθώς συγκλόνισε την Ευρωπαϊκή κοινή γνώμη και συνέβαλε καθοριστικά στην αλληλεγγύη στάσης των μεγάλων δυνάμεων της εποχής, υπέρ της Ελλάδας. Η θυσία των Μεσολογγιτών απαθανάτιστηκε σε πολλά ζωγραφικά, χαρακτηριστικά και λογοτεχνικά έργα, σημειώνοντας τις δραματικές σκηνές που εκτυλίχθηκαν.

«Η ανατίναξη του Καψάλη», Θ. Βρυζάκης

«Η Έξοδος του Μεσολογγίου», Θ. Βρυζάκης

«Η ανατίναξη του Ανεμόμυλλου», Θ. Βρυζάκης

Ο Μεσολογγίτης Χρήστος Καψάλης διέθεσε όλη του την περιουσία για τον Αγώνα και παραχώρησε ένα από τα σπίτια του στο Λόρδο Βύρωνα, όπου και πέθανε ο ρομαντικός ποιητής. Ο σεβαστός δημογέροντας, το βράδυ της Εξόδου, κλείστηκε στο σπίτι του με 400 γυναικόπαιδα και γέροντες και ανατινάχτηκε, αναφωνώντας «*Μνήσθητί μου Κύριε...*» Η πράξη του υμνήθηκε από ποιητές και ιστορικούς.

«*Την ημέραν των Βαΐων έκαμαν γιουρούσι στο Μισολόγγι οι ήρωες του Μισολογγίου, σε τόσαις χιλιάδες ασκέρι, σε τόσα κανόνια, χαντάκια, καθάλληριά. Εγλήτωσαν 2.000, και τα γυναικόπαιδα έγιναν θύμα. Μας ήλθε είδησις Μεγάλη Τετράδη, εις το δειλινό, που είχε παύσει η Συνέλευσις, και ήμεθα εις κάτι ίσκιους. Μας ήλθε είδησις ότι το Μισολόγγι εκάθη. Έτσι εβάλαμε τα μαύρα όλοι, μισή ώρα εστάθη σιωπή που δεν έκρανε κανένas, αλλά εμέτραε καθένas με τον του τον αφανισμό μας.*»

Απομνημονεύματα Θεόδωρου Κολλοκοτρώνη

Ο Ιωσήφ καταγόμενος από τα Αμπελιάκια Θεσσαλίας, χειροτονήθηκε Αρχιμανδρίτης από τον Μητροπολίτη Άρτας Πορφύριο, δίνοντάς του τον τίτλο Ρωγών και Κοζύλης. Δεδομένου ότι το Μεσολόγγι υπαγόταν στη δικαιοδοσία της Μητρόπολης Ναυπάκτου και Άρτας, ήρθε με τον Πορφύριο στο Μεσολόγγι, ζώντας από κοντά τις κακουχίες των Πολιορκημένων. Ήταν αυτός που κήδευσε τον Μάρκο Μπότσαρη και τον Λόρδο Βύρωνα και που προήδρευσε στο «Συμβούλιο του Θανάτου». Το βράδυ της Εξόδου, μαζί με 30 άντρες, επέστρεψε στον Ανεμόμυλο και ύστερα από 3 μέρες αντίστασης ανατινάχτηκε. Δυστυχώς, δεν πέθανε αμέσως και οι Τούρκοι τον βασάνισαν, αποκεφαλίζοντάς τον.